

Η ΓΡΙΠΗ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

και η υγεία των εργαζομένων

Η γρίπη των πουλερικών ή πιο σωστά γρίπη των πτηνών (avian influenza) είναι μια λοιμώδης ασθένεια μεταξύ των πτηνών, γνωστή εδώ κι έναν αιώνα. Περιγράφηκε για πρώτη φορά στην Ιταλία το 1898 και αρχικά ονομαζόταν πανώλη των πτηνών.

Η νόσος οφείλεται σε ιο της ομάδας των ορθομυξοϊών τύπου A. Οι ιοί αυτοί φιλοξενούνται στα έντερα των άγριων υδρόβιων μεταναστευτικών πτηνών χωρίς να προκαλούν τη νόσο και μπορούν να μεταδοθούν εύκολα στα ιδιαίτερα ευάλωτα οικόσιτα πτηνά όπως τα κοτόπουλα, οι πάπιες και οι γαλοπούλες.

Οι όρνιθες είναι πολύ ευαίσθητες και μολύνονται από τους ιούς της γρίπης εκδηλώνοντας νόσο ελαφριάς μορφής (αλλοίωση του φτερώματος και μείωση της παραγωγής και της ποιότητας των αβγών) ή βαριάς μορφής με θνητότητα 100%, ανάλογα με τη λοιμογόνο δύναμη του ιού.

Η νόσος σύμφωνα με τα υπάρχοντα επιστημονικά δεδομένα δύσκολα μεταδίδεται στον άνθρωπο. Το 1997 όμως σημειώθηκε η πρώτη περίπτωση ανθρώπινης προσβολής στο Χονγκ Κονγκ. Από τότε έχουν καταγραφεί και άλλα κρούσματα της νόσου σε ανθρώπους που είχαν έρθει σε επαφή με μολυσμένα πτηνά ή επιφάνειες λερωμένες με κόπρανα και ρινικό έκκριμα ή με σκόνη μολυσμένη από τα εκκρίματα αυτά. Οι περισσότερες περιπτώσεις μετάδοσης συνέβησαν σε αγροτικές περιοχές της Νοτιοανατολικής Ασίας και στην πλειονότητά

τους αποδόθηκαν σε άμεση επαφή με μολυσμένα πουλερικά κατά τη διάρκεια της σφαγής, αποπτέρωσης ή προετοιμασίας φαγητού.

Τα ρούχα και τα παπούτσια μπορούν να μολυνθούν από το σάλιο και τα περιττώματα των μολυσμένων πτηνών αλλά ο ιός δεν επιζεί για πολλές ώρες στην ατμόσφαιρα.

Πιο επικίνδυνη είναι η μολυσμένη κοπριά όπου ο ιός επιζεί έως και 3 μήνες.

Η κατανάλωση καλά ψημένου κρέατος πουλερικών και αυγών θεωρείται ασφαλής.

η αντοχή του ιού

Συνθήκες	Χρόνος αντοχής του ιού
σε χαμηλή θερμοκρασία, στα κόπρανα	περίπου μια εβδομάδα
σε 4 °C, στο νερό	περίπου έναν μήνα
σε 60 °C, στο νερό	περίπου 30 λεπτά
σε 100 °C, στο νερό	περίπου 2 λεπτά
στο ηλιακό φως	περίπου 40 με 48 ώρες
στην υπεριώδη ακτινοβολία	αδρανοποιείται αμέσως
σε όξινο περιβάλλον (Ph 4,0)	επιβιώνει
σε οργανικούς διαλύτες	αδρανοποιείται αμέσως

Οι πανδημίες της νόσου της γρίπης που παρατηρήθηκαν στον άνθρωπο τον 20ο αιώνα προήλθαν από διάφορους τύπους της γρίπης των πτηνών, από στελέχη του ιού όπως είναι ο H1N1, ο H2N2 και ο H3N2. Τα τελευταία χρόνια έχουν βρεθεί υψηλά παθογόνα στελέχη στα πτηνά, όπως είναι ο H5, H7 και H9, τα οποία είναι ικανά να προκαλέσουν σοβαρή ασθένεια σε αυτά. Ειδικότερα ο H5N1 έχει προκαλέσει μαζικούς θανάτους στα πτηνά και αποτελεί παράγοντα κινδύνου και για τον άνθρωπο αφού ο πληθυσμός δε διαθέτει καθόλου αντισώματα ενάντια στον ιό

αυτό. Υπολογίζεται ότι έως σήμερα έχουν μολυνθεί, πάνω από 150 άτομα από τον ιό, ενώ 80 περίπου έχουν πεθάνει.

Αυτό που προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία, είναι το ενδεχόμενο να μολυνθεί κάποιος ταυτόχρονα από τον ιό της γρίπης των πτηνών και τον ιό της γρίπης των ανθρώπων. Αυτό θα επέτρεπε στους δύο ιούς να ανταλλάξουν γενετικό υλικό, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια νέα, ακόμη πιο ανθεκτική και καταστροφική για την ανθρωπότητα μορφή ιού! Μια τέτοια εξέλιξη θα οδηγούσε, σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (WHO), σε ραγδαία μετάδοση του νέου ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο με αποτέλεσμα την έναρξη πανδημίας γρίπης.

Μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει μετάλλαξη του ιού, ώστε να μεταδοθεί από άνθρωπο σε άνθρωπο και να οδηγήσει σε επιδημία ή πανδημία.

Οι εργαζόμενοι σε κτηνοτροφικές μονάδες, πτηνοτροφεία ή ορνιθοτροφεία, οι εργαζόμενοι σε σφαγεία, οι κτηνοτρόφοι, οι κτηνίατροι και άλλα άτομα τα οποία έρχονται σε συχνή επαφή με μολυσμένα πτηνά είναι δυνατό να εκτεθούν σε παθογόνα στελέχη του ιού.

προκαλεί την νόσο.

Τα συμπτώματα της νόσου των πτηνών στον άνθρωπο ποικίλουν από συμπτώματα μιας απλής γρίπης (πυρετός, βήχας, μυαλγίες, καταβολή) μέχρι και συμπτώματα βαριάς πνευμονίας, συνδρόμου αναπνευστικής δυσχέρειας των ενηλίκων, λοιμώξεων οφθαλμού και άλλες σοβαρές επιπλοκές. Εξαρτώνται από το στέλεχος του ιού που

Πώς αναγνωρίζεται ενδεχόμενο κρούσμα γρίπης των πτηνών

Ως ενδεχόμενο κρούσμα πρέπει να αντιμετωπίζεται ο εργαζόμενος, που πληροί όλα τα παρακάτω κριτήρια:

- 1) πυρετό πάνω από 38°C ΚΑΙ συμπτώματα από το αναπνευστικό όπως βήχας ή δύσπνοια
- 2) επαγγελματικό ιστορικό στενής επαφής με ζωντανά ή νεκρά πτηνά
- 3) επίσκεψη, διαμονή ή εργασία σε περιοχή όπου παρουσιάστηκαν κρούσματα γρίπης των πτηνών κατά το 7ήμερο πριν την έναρξη των συμπτωμάτων

Δεν υπάρχει ακόμη εμβόλιο για την προστασία από τη νόσο των πτηνών. Συνιστάται όμως σε ευπαθείς ομάδες εργαζομένων όπως άτομα ηλικίας άνω των 55 ετών, άτομα με χρόνιες παθήσεις καρδιάς, αναπνευστικού, νεφρών, άτομα με σακχαρώδη διαβήτη ή ανοσοκαταστολή, να εμβολιαστούν για να προστατευθούν από την κοινή γρίπη. Με αυτό τον τρόπο μειώνεται η πιθανότητα μετάλλαξης του ιού της γρίπης των πτηνών, δηλαδή ανταλλαγής γενετικού υλικού με τον ιό της κοινής γρίπης, στον άνθρωπο και της δημιουργίας ενός νέου ιού που να μπορεί να μεταδίδεται εύκολα και να προκαλέσει πανδημία.

Τα μέτρα προστασίας των εργαζομένων που είναι δυνατό να εκτεθούν στον ιό της γρίπης των πτηνών, αφορούν κυρίως την εφαρμογή του Π.Δ. 186/1995 που αναφέρεται στην «Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία τους» (ΦΕΚ 97/Α/30-5-95), και συγκεκριμένα:

✓ Για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να συνεπάγεται κίνδυνο έκθεσης σε βιολογικούς παράγοντες, ο εργοδότης οφείλει να έχει στη

διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

✓ Στην εκτίμηση αυτή πρέπει να προσδιορίζεται η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια της έκθεσης των εργαζομένων, ώστε να είναι δυνατό να αξιολογούνται όλοι οι κίνδυνοι για την ασφάλεια ή την υγεία των εργαζομένων και να καθορίζονται τα ληπτέα μέτρα.

✓ Να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατόν, ο αριθμός των εργαζομένων που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν.

✓ Να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα συλλογικής προστασίας ή/και μέτρα ατομικής προστασίας, όταν δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί η έκθεση με άλλον τρόπο.

✓ Κατά την άσκηση δραστηριοτήτων οι οποίες συνεπάγονται κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων λόγω της εργασίας με βιολογικούς παράγοντες, οι εργοδότες είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι:

1) Οι εργαζόμενοι δεν τρώγουν και δεν πίνουν στους χώρους εργασίας στους οποίους υπάρχει κίνδυνος μόλυνσης από βιολογικούς παράγοντες.

2) Χορηγείται στους εργαζόμενους κατάλληλος προστατευτικός ιματισμός ή άλλος κατάλληλος ειδικός ιματισμός.

3) Τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων επαρκείς και κατάλληλες εγκαταστάσεις λουτρών και αποχωρητηρίων, καθώς και ενδεχομένως συστήματα για την πλύση των ματιών ή/και αντισηπτικά του δέρματος.

4) Ο αναγκαίος προστατευτικός εξοπλισμός

i) διατηρείται κατάλληλα σε καθορισμένο χώρο,

ii) ελέγχεται και καθαρίζεται, αν είναι δυνατόν, πριν, και οπωσδήποτε, μετά από κάθε χρήση,

iii) επιδιορθώνεται, αν είναι ελαττωματικός, ή αντικαθίσταται πριν από νέα χρήση.

5) Τα ενδύματα εργασίας και ο προστατευτικός εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένου του προστατευτικού ιματισμού που ενδέχεται να έχουν μολυνθεί από βιολογικούς παράγοντες, πρέπει να αφαιρούνται κατά την αποχώρηση από το χώρο εργασίας και, να αποθηκεύονται χωριστά από τον υπόλοιπο ιματισμό.

6) Ο εργοδότης οφείλει να φροντίζει για την απολύμανση και τον καθαρισμό ή εφόσον είναι απαραίτητο, την καταστροφή του ιματισμού και του προστατευτικού εξοπλισμού.

✓ Οι εργοδότες τηρούν κατάλογο των εργαζομένων που εκτίθενται σε βιολογικούς παράγοντες. Ο κατάλογος αυτός αναφέρει το είδος της εκτελούμενης εργασίας, και εφόσον είναι δυνατόν, το βιολογικό παράγοντα στον οποίο έχουν εκτεθεί οι εργαζόμενοι, καθώς και τα στοιχεία τα σχετικά με την έκθεση, τα ατυχήματα και τα περιστατικά, ανάλογα με την περίπτωση.

✓ Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τους εργαζόμενους για τους κινδύνους που διατρέχουν κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.

✓ Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας, όπως αυτός ορίζεται στο ν. 1568/85, ανεξάρτητα από τον αριθμό εργαζομένων στην επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

✓ Ο εργοδότης πρέπει να εξασφαλίζει σύμφωνα με τις υποδείξεις του γιατρού εργασίας, ότι κάθε εργαζόμενος πριν από την έκθεση και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα, υπόκειται σε ιατρική εξέταση για την εκτίμηση της κατάστασης της υγείας του.

✓ Εάν διαπιστωθεί ότι ένας εργαζόμενος πάσχει από μόλυνση ή/και ασθένεια για την οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι οφείλεται στην έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία, ο γιατρός εργασίας ή/και ο γιατρός του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο ανήκει ο εργαζόμενος, παρέχει ιατρική παρακολούθηση στους άλλους εργαζόμενους που έχουν υποστεί παρόμοια έκθεση.

Σε περίπτωση εμφάνισης ύποπτου κρούσματος οι εργοδότες ενημερώνουν αμέσως τις αρμόδιες αρχές.

Επιμέλεια κειμένου:

Σ.Α. Δρίβας